

MODUŁ / SYLABUS
CYKL KSZTAŁCENIA 2022-2025
Wydział Nauk o Zdrowiu
Powiślańska Szkoła Wyższa

Kierunek:	RATOWNICTWO MEDYCZNE		
Profil kształcenia:	praktyczny		
Nazwa jednostki realizującej modul/przedmiot:	Wydział Nauk o Zdrowiu		
Kontakt (tel./email):	tel. 55 279 17 68	e-mail: dziekanat@psw.kwidzyn.edu.pl	
Osoba odpowiedzialna za przedmiot:			
Osoba(y) prowadząca(e):	Według planu studiów		
Poziom studiów:	I stopnia (licencjackie)		
Rodzaj studiów:	niestacjonarne		
Rok i semestr studiów:	Rok studiów: I ☒ II ☐ III ☐	Semestr studiów: 1 ☒ 2 ☒ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐	
Nazwa modułu/przedmiotu:	PODSTAWOWE ZABIEGI MEDYCZNE	Liczba punktów ECTS: 6	Kod modułu
Typ modułu/ przedmiotu:	obowiązkowy ☒ fakultatywny ☐ do wyboru ☐		
Rodzaj modułu/ przedmiotu odnoszący się do przygotowania zawodowego:	nauki podstawowe ☐ nauki behawioralne i społeczne ☐ nauki kliniczne ☒ praktyki zawodowe ☐		
Język wykładowy:	polski		

Formy realizacji zajęć	Forma nakładu pracy studenta -liczba godzin		Sumaryczne obciążenie pracą studenta	Liczba punktów ECTS
	Zajęcia z udziałem nauczyciela	BUNA oraz praca własna studenta		
Wykłady (W)	9 + 9	15 + 16	49	1+1
Czytanie wskazanej literatury		5 + 8		
Przygotowanie zleconego zadania		5 + 4		
Przygotowanie do egzaminu		5 + 4		
Seminarium (S)				
E-wykłady (eW)				
Ćwiczenia (C)	12 + 18	13 + 20	63	1 + 1,5
Przygotowanie do ćwiczeń		6 + 9		
Przygotowanie BUNA		2 + 4		
Przygotowanie do zaliczenia		5 + 7		
Zajęcia praktyczne (ZP)	32	6	38	1,5
Praktyki zawodowe (PZ)				
Razem	80	70	150	6

Metody dydaktyczne

wykład: wykład problemowy, wykład konwersatoryjny, wykład z prezentacją multimedialną

ćwiczenia: metoda problemowa, metoda przypadków, mikronauczanie, metoda sytuacyjna z wykorzystaniem fantomów, praca w grupach, analiza zdarzeń krytycznych (przypadków)-giełda pomysłów "burza mózgów", dyskusja, rozwiązywanie zadań

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

zaliczenie przedmiotów zgodnie z postępowaniem rekrutacyjnym

Cele przedmiotu

Celem kształcenia jest przygotowanie studentów do realizacji zadań z zakresu ratownictwa w czasie akcji ratowniczych, w tym w szczególności udzielania osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego pierwszej pomocy i kwalifikowanej pierwszej pomocy w miejscu zdarzenia do czasu przekazania ich personelowi zespołów ratownictwa medycznego.

Szczegółowe cele kształcenia:

C1. zdobycie i utrwalenie podstawowej wiedzy z zakresu udzielania pierwszej pomocy, C2. zdobycie i utrwalenie wiedzy z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy, C3. kształtowanie poczucia odpowiedzialności za jakość udzielonej pomocy, C4. kształtowanie właściwej postawy etycznej.		
Macierz efektów uczenia się dla modułu /przedmiotu w odniesieniu do metod weryfikacji osiągnięcia zamierzonych efektów uczenia się oraz formy realizacji zajęć dydaktycznych		
Numer szczegółowego efektu uczenia się/ Student, który zaliczy moduł (przedmiot) wie/rozumie/potrafi:	Metody weryfikacji osiągnięcia zamierzonych efektów uczenia się	Forma realizacji zajęć dydaktycznych * wpisz symbol
C.W41. omawia zasady łańcucha przeżycia;	Egzamin pisemny i/lub ustny	W/Ć/BUNA
C.W42. charakteryzuje zasady udzielania pierwszej pomocy pacjentom nieurazowym;	Egzamin pisemny i/lub ustny	W/Ć/BUNA
C.W43. omawia zasady ewakuacji poszkodowanych z pojazdu;	Egzamin pisemny i/lub ustny	W/Ć/BUNA
C.W44. omawia zasady udzielania pierwszej pomocy ofiarom wypadków;	Egzamin pisemny i/lub ustny	W/Ć/BUNA
C.W45. omawia zasady i technikę wykonywania opatrunków;	Egzamin pisemny i/lub ustny	W/Ć/BUNA
C.W54. omawia wskazania do układania pacjenta w pozycji właściwej dla jego stanu lub odniesionych obrażeń;	Egzamin pisemny i/lub ustny	W/Ć/BUNA
C.W55. omawia przyczyny i objawy nagłego zatrzymania krążenia;	Egzamin pisemny i/lub ustny	W/Ć/BUNA
C.W56. omawia zasady prowadzenia podstawowej i zaawansowanej resuscytacji krążeniowo-oddechowej u osób dorosłych i dzieci;	Egzamin pisemny i/lub ustny	W/Ć/BUNA
C.W57. omawia wskazania do odsysania dróg oddechowych i techniki jego wykonywania;	Egzamin pisemny i/lub ustny	W/Ć/BUNA
C.W58. omawia wskazania do przyrządowego i bezprzyrządowego przywracania drożności dróg oddechowych i techniki ich wykonywania;	Egzamin pisemny i/lub ustny	W/Ć/BUNA
C.W59. omawia wskazania do podjęcia tlenoterapii biernej lub wentylacji zastępczej powietrzem lub tlenem, ręcznie lub mechanicznie – z użyciem respiratora i techniki ich wykonywania;	Egzamin pisemny i/lub ustny	W/Ć/BUNA
C.W61. omawia wskazania do wykonania defibrylacji manualnej, zautomatyzowanej i półautomatycznej oraz techniki ich wykonania;	Egzamin pisemny i/lub ustny	W/Ć/BUNA
C.W63. omawia zasady monitorowania czynności układu oddechowego i układu krążenia metodami nieinwazyjnymi;	Egzamin pisemny i/lub ustny	W/Ć/BUNA
C.W73. omawia procedury medyczne stosowane przez ratownika medycznego, w szczególności zaopatrywanie ran i oparzeń, tamowanie krwotoków, unieruchamianie złamań, zwichnięć i skręceń oraz unieruchamianie kręgosłupa, ze szczególnym uwzględnieniem odcinka szyjnego, a także podawanie leków;	Egzamin pisemny i/lub ustny	W/Ć/BUNA
C.U1. ocenia stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego;	Odpowiedź, realizacja zleconego zadania	Ć/ZP/BUNA
C.U4. przeprowadza badanie przedmiotowe pacjenta;	Odpowiedź, realizacja zleconego zadania	Ć/ZP/BUNA
C.U8. ocenia stan świadomości pacjenta;	Odpowiedź, realizacja zleconego zadania	Ć/ZP/BUNA
C.U9. układa pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń ciała;	Odpowiedź, realizacja zleconego zadania	Ć/ZP/BUNA
C.U11. monitoruje czynność układu oddechowego, z uwzględnieniem pulsoksymetrii, kapnometrii i kapnografii;	Odpowiedź, realizacja zleconego zadania	Ć/ZP/BUNA
C.U14. monitoruje czynność układu krążenia metodami nieinwazyjnymi;	Odpowiedź, realizacja zleconego zadania	Ć/ZP/BUNA
C.U18. monitoruje stan pacjenta metodami nieinwazyjnymi;	Odpowiedź, realizacja zleconego zadania	Ć/ZP/BUNA
C.U26. przygotowuje pacjenta do transportu;	Odpowiedź, realizacja zleconego zadania	Ć/ZP/BUNA
C.U38. prowadzi podstawowe i zaawansowane czynności resuscytacyjne u osób dorosłych, dzieci, niemowląt i noworodków, z uwzględnieniem prawidłowego zastosowania urządzeń wspomagających resuscytację (urządzenia do kompresji klatki piersiowej, respiratora);	Odpowiedź, realizacja zleconego zadania	Ć/ZP/BUNA
C.U39. przywraca drożność dróg oddechowych metodami bezprzyrządowymi;	Odpowiedź, realizacja zleconego zadania	Ć/ZP/BUNA

C.U40. przyrządowo udrażnia drogi oddechowe metodami nadgłośniowymi;	Odpowiedź, realizacja zleconego zadania	Ć/ZP/BUNA
C.U43. wdraża tlenoterapię zależnie od potrzeb pacjenta i wspomaga oddech;	Odpowiedź, realizacja zleconego zadania	Ć/ZP/BUNA
C.U44. stosuje zasady aseptyki i antyseptyki, zaopatruje prostą ranę, zakłada i zmienia jałowy opatrunek chirurgiczny;	Odpowiedź, realizacja zleconego zadania	Ć/ZP/BUNA
C.U45. prowadzi wentylację zastępczą z użyciem worka samorozprężalnego i respiratora transportowego;	Odpowiedź, realizacja zleconego zadania	Ć/ZP/BUNA
C.U46. wykonuje defibrylację elektryczną z użyciem defibrylatora manualnego i zautomatyzowanego;	Odpowiedź, realizacja zleconego zadania	Ć/ZP/BUNA
C.U51. tamuje krwotoki zewnętrzne i unieruchamia kończyny po urazie;	Odpowiedź, realizacja zleconego zadania	Ć/ZP/BUNA
C.U52. stabilizuje i unieruchamia kręgosłup;	Odpowiedź, realizacja zleconego zadania	Ć/ZP/BUNA
C.U60. zaopatruje krwawienie zewnętrzne;	Odpowiedź, realizacja zleconego zadania	Ć/ZP/BUNA
K.01 aktywnie słuchania, nawiązuje kontakty interpersonalne, skutecznie i z empatią porozumiewa się z pacjentem;	Przedłużona obserwacja, ocena 360°, samoocena	W/Ć/ZP
K.02 dostrzega czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta;	Przedłużona obserwacja, ocena 360°, samoocena	Ć/ZP
K.03 jest gotów do samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej oraz holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw;	Przedłużona obserwacja, ocena 360°, samoocena	Ć/ZP
K.04 organizuje pracę własną i współpracuje w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym;	Przedłużona obserwacja, ocena 360°, samoocena	Ć/ZP
K.05 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia, dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;	Przedłużona obserwacja, ocena 360°, samoocena	W/Ć/ZP/BUNA
K.06 kieruje się dobrem pacjenta.	Przedłużona obserwacja, ocena 360°, samoocena	Ć/ZP

*W-wykład; S-seminarium; EL- e-learning; Ć-ćwiczenia; ZP-zajęcia praktyczne; PZ-praktyki zawodowe

PRZYKŁADOWE METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

w zakresie wiedzy (wykłady/konwersatoria): egzamin ustny (*niestandaryzowany, standaryzowany, tradycyjny, problemowy*); egzamin pisemny – student generuje / rozpoznaje odpowiedź (*esej, raport; krótkie strukturyzowane pytania /SSQ/; test wielokrotnego wyboru /MCQ/; test wielokrotnej odpowiedzi /MRQ/; test dopasowania; test T/N; test uzupełniania odpowiedzi*),

w zakresie umiejętności (ćwiczenia/konwersatoria): Egzamin praktyczny; Obiektywny Strukturyzowany Egzamin Kliniczny /OSCE/; Mini-CEX (mini – clinical examination); Realizacja zleconego zadania; Projekt, prezentacja

w zakresie kompetencji społecznych: esej refleksyjny; przedłużona obserwacja przez opiekuna / nauczyciela prowadzącego; Ocena 360° (opinie nauczycieli, kolegów/koleżanek, pacjentów, innych współpracowników); Samoocena (w tym portfolio)

BUNA – praca własna studenta weryfikowana jest poprzez ocenę stopnia realizacji założonych efektów uczenia się: test sprawdzający wiedzę studenta z określonej w sylabusie tematyki, ale także poprzez prace zaliczeniowe, projekty, prezentacje i wszelkie inne prace śródsesemestralne.

TREŚCI PROGRAMOWE

Problematyka wykładów

Z udziałem nauczyciela:

Semestr 1. Pierwsza pomoc

- Łańcuch ratunkowy. Definicja, cele i zakres udzielania pierwszej pomocy. Prawne podstawy udzielania pierwszej pomocy.
- Poszkodowany nieprzytomny nieurazowy –udzielanie pierwszej pomocy:
  - zasady oceny sytuacji i bezpieczeństwa,
  - zasady i techniki oceny stanu świadomości i oddychania - bezprzyrządowe udrożnienie dróg oddechowych, ocena oddechu,
  - wezwanie służb ratunkowych,
  - zasady i techniki układania poszkodowanego w pozycji bocznej,
  - przekazanie informacji o poszkodowanym.
- Zasady i techniki udzielania pierwszej pomocy w zadławieniu osoby dorosłej, dziecka i niemowlęcia.
- Podstawowe zabiegi resuscytacyjne u osób dorosłych, dzieci, niemowląt według obowiązujących zaleceń Europejskiej Rady Resuscytacji i Polskiej Rady Resuscytacji.
- Zasady defibrylacji z użyciem automatycznego i półautomatycznego defibrylatora zewnętrznego AED.
- Pierwsza pomoc w obrażeniach ciała: zasady i techniki zakładania opatrunków i unieruchomienia w złamaniach, zwichnięciach i skręceniach kończyn.

Problematyka wykładów

Z udziałem nauczyciela:

Semestr 2. Kwalifikowana pierwsza pomoc

- Organizacja ratownictwa w Polsce - akty prawne.

- Bezpieczeństwo własne, poszkodowanego, zabezpieczenie miejsca zdarzenia.
- Zestawy ratunkowe, dezynfekcja sprzętu.
- Ocena poszkodowanego – badanie wstępne i szczegółowe.
- Poszkodowany nieprzytomny urazowy.
- Zasady i techniki ewakuacji poszkodowanych z pojazdu.
- Resuscytacja krążeniowo-oddechowa osoby dorosłej, dziecka, niemowlęcia, noworodka według obowiązujących zaleceń Europejskiej Rady Resuscytacji i Polskiej Rady Resuscytacji:
  - bezprzrządowe i przrządowe nadkrtaniowe metody zabezpieczenia drożności dróg oddechowych.
  - wskazania do podjęcia tlenoterapii biernej lub wentylacji zastępczej powietrzem lub tlenem, ręcznie lub mechanicznie – z użyciem respiratora i techniki ich wykonywania.
- Resuscytacja w sytuacjach szczególnych: podtopienie, hipotermia, kobieta w ciąży zgodnie z obowiązującymi zaleceniami Europejskiej Rady Resuscytacji i Polskiej Rady Resuscytacji.
- Przenoszenie i układanie poszkodowanego w pozycji właściwej dla rodzaju choroby i do odniesionych obrażeń, przygotowanie do bezpiecznego kwalifikowanego transportu.
- Wstrząs -rozpoznanie i postępowanie ratunkowe.
- Urazy mechaniczne i obrażenia ciała - rozpoznanie i postępowanie na miejscu zdarzenia.
- Kwalifikowana pierwsza pomoc w obrażeniach ciała: w złamaniach, krwawieniach zewnętrznych, wewnętrznych, z nosa, obrażeniach głowy i kręgosłupa, ran klatki piersiowej, złamania żeber, ran brzucha i obrażeń miednicy, w przypadku amputacji urazowych. Stabilizacja ciał obcych tkwiących w różnych okolicach.
- Taktyka działań ratunkowych – zdarzenia mnogie i masowe, segregacja wstępna, karta udzielonej pomocy.
- Psychologiczne aspekty wsparcia poszkodowanych.
- Rola wsparcia psychologicznego dla ratownika.

Problematyka ćwiczeń

Z udziałem nauczyciela:

Semestr 1. Pierwsza pomoc

- Bezpieczeństwo własne, chorego, miejsca zdarzenia, ocena wstępna ABC chorego:
  - Stosowanie zasad bezpieczeństwa podczas udzielania pierwszej pomocy,
  - Ocena i określenie stanu świadomości wg AVPU/ PGBN u osób dorosłych, dzieci, niemowląt,
  - Udrożnienie dróg oddechowych metodą bezprzrządową - odgięcie głowy do tyłu i uniesienie żuchwy.
  - Ocena oddechu metodą „patrz, słuchaj i czuj”.
- Podstawowe zabiegi resuscytacji krążeniowo-oddechowej:
  - Zasady i techniki prowadzenia resuscytacji krążeniowo-oddechowej wg schematu BLS u osób dorosłych, dzieci i niemowląt.
  - Zasady i technika prowadzenia resuscytacji krążeniowo-oddechowej wg schematu BLS w sytuacjach szczególnych: kobieta w ciąży, osoba tonąca, osoba w hipotermii.
  - Zasady użycia automatycznego defibrylatora zewnętrznego AED u osób dorosłych i dzieci.
  - Zasady i technika udzielania pierwszej pomocy w zadławieniu u osoby dorosłej, dziecka i niemowlęcia.
- Zasady i technika ułożenia w pozycji bocznej.
- Zasady i technika tamowania krwotoków (zakładanie opatrunków) i unieruchomienia kończyn po urazie.

BUNA:

- Zasady udzielenia pierwszej pomocy w omdleniu, hipo-/hiperglikemii, napadzie drgawek, podejrzeniu zawału mięśnia sercowego lub udaru mózgu.
- Zasady i techniki udzielenia pierwszej pomocy w hipotermii i odmrożeniach.

Problematyka ćwiczeń i zajęć praktycznych

Z udziałem nauczyciela:

Semestr 2. Kwalifikowana pierwsza pomoc

- Zapewnienie bezpieczeństwa własnego, poszkodowanego, miejsca zdarzenia.
- Ocena wstępna ABCD poszkodowanego, badanie wstępne urazowe wg ITLS, badanie powtórne.
- Stabilizacja kręgosłupa szyjnego różnymi metodami.
- Przenoszenie i układanie poszkodowanego w zależności od rodzaju urazu/ów, przygotowanie do bezpiecznego kwalifikowanego transportu.
- Udrażnianie dróg oddechowych: bezprzrządowe i przrządowe nadkrtaniowe zabezpieczenie drożności dróg oddechowych.
- Udzielanie kwalifikowanej pierwszej pomocy poszkodowanemu nieprzytomnemu, ułożenie w pozycji bocznej.
- Resuscytacja krążeniowo-oddechowa (dorosły, dziecko, niemowlę, noworodek, kobieta ciężarna).
- Udzielanie kwalifikowanej pierwszej pomocy poszkodowanemu we wstrząsie, ułożenie w pozycji przeciwwstrząsowej.
- Ocena wstępna, kwalifikowana pierwsza pomoc w urazach mechanicznych i obrażeniach różnych okolic ciała:
  - ułożenie poszkodowanego w pozycji zastanej,
  - technika unieruchamiania kończyn w złamaniach, zwichnięciach i skręceniach, amputacjach urazowych,
  - technika zakładania opatrunku osłaniającego na różne okolice ciała (kończyny, głowę powłoki brzuszne), zastosowanie opatrunku uciskowego i opaski uciskowej,
  - technika stabilizacji ciała obcego w ranie (ciało obce tkwiące w powłokach brzusznych, klatce piersiowej).
- Postępowanie z poszkodowanym we wstrząsie wg uniwersalnych zasad.
- Postępowanie ratunkowe z ciężarną po urazie.
- Udzielanie kwalifikowanej pierwszej pomocy w sytuacjach symulowanych.

BUNA

- Zasady i technika udzielenia pierwszej pomocy w oparzeniach: termicznym, chemicznym, słonecznym, prądem, piorunem.
- Zasady udzielenia pierwszej pomocy w wybranych zatruciach.

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa

- Czapińska B., Pierwsza pomoc: utrata przytomności i omdlenia, zranienia, złamania i skręcenia, Wydawnictwo Literat, Toruń 2012.
- Goniewicz M., Pierwsza pomoc. Podręcznik dla studentów, Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2022.
- *Greif R., Lockett AS., Conaghan P., et al. Nauczanie i implementacja resuscytacji, W: Wytyczne Europejskiej Rady Resuscytacji 2015 (red. pol. Andres J.). Polska Rada Resuscytacji, Kraków 2016.
- *Perkins GD., Handley AJ., Koster EW., Podstawowe zabiegi resuscytacyjne u osób dorosłych i automatyczna defibrylacja zewnętrzna, W: Wytyczne Europejskiej Rady Resuscytacji 2015 (red. pol. Andres J.). Polska Rada Resuscytacji, Kraków 2016.
- *Zideman DA., De Buck E.D.J., Singletary EM., et al. Pierwsza pomoc, W: Wytyczne Europejskiej Rady Resuscytacji 2015 (red. pol. Andres J.). Polska Rada Resuscytacji, Kraków 2016.
- Brzozowska-Mańkowska S. i wsp. Kwalifikowana pierwsza pomoc: wiedza i umiejętności ratownika /red. nauk. Konieczny J., Paciorek P., Wydawnictwo Kunke Poligrafia, Inowrocław 2017.
- Campbell John Emory, International Trauma Life Support. Ratownictwo przedszpitalne w urazach (ITLS), Medycyna Praktyczna 2017.
- Witt M., Dąbrowska A., Dąbrowski M., Ratownictwo medyczne. Kwalifikowana pierwsza pomoc. Uniwersytet Medyczny im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu. Poznań 2014.
- Ustawa o Państwowym Ratownictwie Medycznym z dnia 8 września 2006 (Dz.U. 2021 poz. 2053).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 19 marca 2007 roku w sprawie kursu w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy (Dz.U. 2021 poz. 411).

B. Literatura uzupełniająca

- Bruhn M., Ziółkowska K., *Postępy w ratownictwie medycznym - System Wspomagania Dowodzenia Państwowego Ratownictwa Medycznego na przykładzie Stacji Pogotowia Ratunkowego w Słupsku*, Rozdział w recenzowanej monografii: Bezpieczeństwo Zdrowotne. Postępy monitorowania, obrazowania stanu zdrowia i środowiska (red. Konieczny J., Dajerling L.), Wydawnictwo naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Poznań 2019, s. 369-384.
- Dąbrowski M., Dąbrowska A., Sip M., i in., Badanie wiedzy w zakresie podstawowych zagadnień resuscytacji u ratowników PSP, studentów medycyny i lekarzy stażystów., „Nowiny Lekarskie” 2012, 81(6), 647–665.
- Flake F., Runggaldier K.: Ratownictwo medyczne: procedury od A do Z, (red. wyd. pol. Maślanka M.), Wydawnictwo Medyczne Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2012.
- Guła P., Machała W., Postępowanie przedszpitalne w obrażeniach ciała. PZWL, Warszawa 2021.
- Jakubaszko J.: Ratownik medyczny. Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2014.
- Pilip S., Wójcik A., Michalak G., Gałkowski R., *Wiedza w zakresie resuscytacji krążeniowo-oddechowej u osób zatrudnionych w wybranych jednostkach współpracujących z systemem Państwowego Ratownictwa Medycznego*, BiTP Vol. 38 Issue 2, 2015, pp. 133–140, doi: 10.12845/bitp.38.2.2015.12;
- Szarpak Ł. (red. nauk.) Kwalifikowana pierwsza pomoc -atlas procedur, Makmed, Lublin 2016.
- Szarpak Ł., Kurowski A., Madziara M., *Assessment of knowledge of firefighters in the field of qualified first aid as part of affecting the national security*, Mil Phar Med., 2013, 4:33-38;
- Trott A., Rany i obrażenia: zaopatrywanie i pielęgnacja w stanach nagłych (red. wyd. pol. Jawień A.), Wydawnictwo Medyczne Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2013.
- Wiśniewski B., Lepka K., Kwalifikowana pierwsza pomoc. Vademecum ratownika, Wydawnictwo Na Ratunek 2017.
- Wójcik G., Durowicz D., Kuźnicki M., *Stan wiedzy strażaków Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczej Straży Pożarnej na temat kwalifikowanej pierwszej pomocy*, BiTP Vol. 45 Issue 1, 2017, pp. 102–110, doi: 10.12845/bitp.45.1.2017.8;
- Ziółkowska K., Suwała A., *Znajomość zasad udzielania pierwszej pomocy przez osoby rozpoczynające szkolenie zawodowe podstawowe przygotowujące na stanowisko policjanta*, Rozdział w recenzowanej monografii: Bezpieczeństwo Zdrowotne. Postępy monitorowania, obrazowania stanu zdrowia i środowiska (red. Konieczny J., Dajerling L.), Wydawnictwo naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Poznań 2019, ISBN: 978-83-65817-82-2, s. 483-494.
- Żylski B., Ziółkowska K., *Znajomość zasad udzielania kwalifikowanej pierwszej pomocy wśród strażaków pięciu Jednostek Ratowniczo-Gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej w województwie zachodniopomorskim*. Rozdział w recenzowanej monografii: Bezpieczne miasto w zagrożeniach środowiskowych. Ochrona ludności i ratownictwo (red. Konieczny J., Kamprowski R.), Garamond Oficyna Wydawnicza, Poznań 2016, s. 455-465.
- Ziółkowska K., Suwała A. *Znajomość zasad udzielania pierwszej pomocy przez osoby rozpoczynające szkolenie zawodowe podstawowe przygotowujące na stanowisko policjanta*. Rozdział w recenzowanej monografii: Bezpieczeństwo zdrowotne. Postępy monitorowania, obrazowania stanu zdrowia i środowiska. (red. wyd. Konieczny J., Dajerling L., Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Poznań 2019, s. 483-494.
- Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej, *Zasady organizacji ratownictwa medycznego w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym*, Warszawa 2013, <http://www.straz.gov.pl/download/1854>
- Singletary E.M., Charlton N.P., Epstein J.L. i wsp. *Part 15: First Aid: 2015 American Heart Association and American Red Cross Guidelines Update for First Aid*. Circulation 2015, 132(18 Suppl 2):S574-89.
- Bruera E, de Stoutz N, Velasco-Leiva A, Schoeller T, Hanson J. Effects of oxygen on dyspnoea in hypoxaemic terminal-cancer patients. Lancet. 1993;342:13–14.
- Booth S, Kelly MJ, Cox NP, Adams L, Guz A. Does oxygen help dyspnea in patients with cancer? Am J Respir Crit Care Med. 1996;153:1515– 1518. doi: 10.1164/ajrcrm.153.5.8630595
- Rawles JM, Kenmure AC. Controlled trial of oxygen in uncomplicated myocardial infarction. BMJ. 1976;1:1121–1123.

- Nicholson C. A systematic review of the effectiveness of oxygen in reducing acute myocardial ischaemia. J Clin Nurs. 2004;13:996–1007.
- Austin M, Wood-Baker R. Oxygen therapy in the pre-hospital setting for acute exacerbations of chronic obstructive pulmonary disease. Cochrane Database Syst Rev. 2006;3:CD005534.
- International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies, *International first aid and resuscitation guidelines 2016*, Geneva 2016.
- European Resuscitation Council, *European Resuscitation Council Guidelines for Resuscitation 2015*, Resuscitation 2015, 95:1-312.

* Wytyczne dostępne na stronie internetowej: <http://www.prc.krakow.pl/wytyczne.html>

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

Sposób zaliczenia

- Wykłady – egzamin końcowy, zaliczenie z oceną w poszczególnych semestrach
- Ćwiczenia, zajęcia praktyczne - zaliczenie z oceną w poszczególnych semestrach

Formy i kryteria zaliczenia

PRZEDMIOT KOŃCZY SIĘ EGZAMINEM

Część A to ocena z wykładów, ćwiczeń i zajęć praktycznych, zaliczenie BUNY w każdym semestrze.

Część B to ocena z egzaminu

Część A i B są niezbędne do zaliczenia modułu przedmiotu.

Kryteria oceny wykładów w semestrach:

Podstawę do uzyskania zaliczenia stanowi:

- obecność 100%; potwierdzona wpisem na liście obecności,
- ewentualna nieobecność zrównoważona w sposób indywidualnie ustalony z prowadzącym zajęcia (student posiada zaświadczenie ukończenia kursu w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy),
- aktywny udział w wykładach (włączanie się do dyskusji inicjowanej przez wykładowcę, przejawianie zainteresowania zagadnieniami omawianymi w trakcie wykładu),
- pozytywna ocena z kolokwium - test jednokrotnego wyboru i/ lub odpowiedzi otwarte, albo odpowiedź ustna, minimum 60% poprawnych odpowiedzi kwalifikuje do uzyskania pozytywnej oceny,

Kryteria oceny z testu

Ocena	Bardzo dobry (5.0)	Dobry plus (4.5)	Dobry (4.0)	Dostateczny plus (3.5)	Dostateczny (3.0)	Niedostateczny (2.0)
% poprawnych odpowiedzi	93-100%	85-92%	77-84%	69-76%	60-68%	59% i mniej

i/lub odpowiedź ustna

Kryteria oceny – odpowiedź ustna

Ocena	Kryterium
Bardzo dobra	Poprawna, pełna, samodzielna odpowiedź na 3 pytania zadane studentowi przez prowadzącego zajęcia
Dobra	Poprawna, wymagająca nieznacznego ukierunkowania przez nauczyciela, odpowiedź na 3 pytania zadane studentowi
Dostateczna	Poprawna, niepełna, wymagająca znacznego ukierunkowania przez nauczyciela odpowiedź na 3 pytania zadane studentowi
Niedostateczna	Brak odpowiedzi lub niepoprawna odpowiedź na każde z 3 pytań zadanych studentowi

Kryteria oceny ćwiczeń i zajęć praktycznych w semestrach

Podstawę do uzyskania zaliczenia na ocenę stanowi:

- obecność 100%; potwierdzona wpisem na liście obecności,
- ewentualna nieobecność zrównoważona w sposób indywidualnie ustalony z prowadzącym zajęcia (student posiada zaświadczenie ukończenia kursu w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy, pracuje na wolontariacie, itp.),
- kultura osobista, punktualność, obowiązkowość, odpowiedzialność, umiejętność nawiązywania kontaktów interpersonalnych, poszanowanie godności „pacjenta”,
- aktywny udział w ćwiczeniach (włączanie się do dyskusji inicjowanej przez wykładowcę, przejawianie zainteresowania zagadnieniami omawianymi w trakcie ćwiczeń),
- pozytywne zaliczenie wszystkich zadań z treści odnoszących się do efektów uczenia się w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych - student otrzyma co najmniej ocenę dostateczną (3.0) z każdego zleconego zadania.

Kryteria oceny umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych (0-2 pkt za każdy element): zasady, sprawność, skuteczność, samodzielność, komunikowanie, postawa.

Student otrzymuje pozytywną ocenę przy uzyskaniu co najmniej 6 punktów za elementy uczenia się w zakresie umiejętności.

Liczba punktów	Kryteria oceny poszczególnych elementów działania (wykonania zadania/ćwiczenia) przez studenta					
	Zasady	Sprawność	Skuteczność	Samodzielność	Komunikowanie	Postawa
2	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonania czynności, skrupulatnie dokumentuje wykonane czynności	czynności wykonuje pewnie, energicznie	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	planuje i wykonuje działania samodzielnie	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	analizuje swoje postępowanie, współpracuje z zespołem terapeutycznym, pełna identyfikacja z rolą zawodową
1	przestrzega zasad po ukierunkowaniu dokumentuje wykonane czynności po ukierunkowaniu	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	nie zawsze uwzględnia sytuację zdrowotną pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	wymaga przypomnienia i ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga naprowadzania, ukierunkowania w wyborze treści	ma trudności w krytycznej ocenie i analizie swojego postępowania, we współpracy z zespołem terapeutycznym oraz w identyfikacji z rolą zawodową
0	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje działania, nie dokumentuje wykonanych czynności	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno	nie bierze pod uwagę indywidualnej sytuacji pacjenta, nie osiąga celu	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem	nie potrafi krytycznie ocenić i analizować swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem terapeutycznym, nie identyfikuje się z rolą zawodową

SKALA OCEN:

- 11-12 punktów - bdb (5.0)
9-10 punktów - db plus (4.5)
8 punktów - db (4.0)
7 punktów - dst plus (3.5)
6 punktów - dst (3.0)

Ocena końcowa z ćwiczeń/zajęć praktycznych w semestrze

– średnia arytmetyczna ocen za wykonanie zleconych zadań

Kryteria oceny BUNA - samodzielna praca studenta (trzy możliwości)

Kryteria oceny BUNA- projekt

Kryteria oceny	Ocena: zal/nzal
Zgodność treści pracy z przedmiotem kształcenia	
Ocena merytoryczna pracy	
Ocena doboru i wykorzystania źródeł	
Ocena formalnej strony pracy (przypisy, język)	
*(zalecenia do pracy)	
	(ocena)
	(podpis)

* jeżeli któreś z kryteriów nie jest spełnione, należy poprawić pracę wg zaleceń wykładowcy

i/lub

Kryteria oceny BUNA –odpowiedź ustna

Ocena	Kryterium
Bardzo dobra	Poprawna, pełna, samodzielna odpowiedź na 3 pytania zadane studentowi przez prowadzącego zajęcia
Dobra	Poprawna, wymagająca nieznacznego ukierunkowania przez nauczyciela, odpowiedź na 3 pytania zadane studentowi
Dostateczna	Poprawna, niepełna, wymagająca znacznego ukierunkowania przez nauczyciela odpowiedź na 3 pytania zadane studentowi
Niedostateczna	Brak odpowiedzi lub niepoprawna odpowiedź na każde z 3 pytań zadanych studentowi

i/lub

Kryteria oceny BUNA - testu

Ocena	Bardzo dobry (5.0)	Dobry plus (4.5)	Dobry (4.0)	Dostateczny plus (3.5)	Dostateczny (3.0)	Niedostateczny (2.0)
% poprawnych odpowiedzi	93-100%	85-92%	77-84%	69-76%	60-68%	59% i mniej

EGZAMIN KOŃCOWY Z PRZEDMIOTU

- Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest uzyskanie pozytywnej oceny, co najmniej oceny dostatecznej (3.0) z wykładów, ćwiczeń i zajęć praktycznych (średnia ważona) oraz zaliczenia BUNY (projekt/test/odpowiedź ustna)
- Egzamin ma formę testu pisemnego, test wielokrotnego wyboru /MCQ/ z jedną prawidłową odpowiedzią (każda prawidłowa odpowiedź to 1 punkt, brak odpowiedzi lub odpowiedź nieprawidłowa 0 punktów, minimum 60% prawidłowych odpowiedzi kwalifikuje do uzyskania pozytywnej oceny
- lub egzamin ma formę odpowiedzi ustnej (ocena zgodnie z poniższymi kryteriami).

Kryteria oceny z testu

Ocena	Bardzo dobry (5.0)	Dobry plus (4.5)	Dobry (4.0)	Dostateczny plus (3.5)	Dostateczny (3.0)	Niedostateczny (2.0)
% poprawnych odpowiedzi	93-100%	85-92%	77-84%	69-76%	60-68%	59% i mniej

i/lub odpowiedź ustna

Kryteria oceny – odpowiedź ustna

Ocena	Kryterium
Bardzo dobra	Poprawna, pełna, samodzielna odpowiedź na 3 pytania zadane studentowi przez prowadzącego zajęcia
Dobra	Poprawna, wymagająca nieznacznego ukierunkowania przez nauczyciela, odpowiedź na 3 pytania zadane studentowi
Dostateczna	Poprawna, niepełna, wymagająca znacznego ukierunkowania przez nauczyciela odpowiedź na 3 pytania zadane studentowi
Niedostateczna	Brak odpowiedzi lub niepoprawna odpowiedź na każde z 3 pytań zadanych studentowi

OCENA KOŃCOWA Z PRZEDMIOTU:

egzamin stanowi 60% oceny końcowej z przedmiotu – część B

pozostałe 40% to średnia ważona ocen z pozostałych form zajęć – część A

Ocena końcowa jest przeliczana według kryteriów:

3,0 -3,24 – dostateczny (3,0)

3,25 -3,74 – dostateczny (3,5)

3,75 -4,24 – dobry (4,0)

4,25-4,74 – dobry plus (4,5)

4,75 -5,0 – bardzo dobry (5,0)

Warunki odrabiania zajęć opuszczonych z przyczyn usprawiedliwionych:

Odrabianie opuszczonych zajęć jest możliwe jedynie w przypadku choroby studenta udokumentowanej zwolnieniem lekarskim lub innych przyczyn losowych. Usprawiedliwienia zajęć oraz zaliczenia materiału będącego przedmiotem zajęć w okresie nieobecności dokonuje wykładowca prowadzący zajęcia.

Zarówno student powracający z urlopu dziekańskiego, jak i student powtarzający rok, ma obowiązek uczęszczania na wszystkie zajęcia oraz przystąpienia do egzaminu, jedynie w przypadku uzyskania z egzaminu w danym roku oceny co najmniej dostatecznej (3.0) student powtarzający rok z powodu innego przedmiotu może być zwolniony z konieczności uczęszczania na zajęcia, zdawania i zaliczania przedmiotu.

Akceptacja:**Prorektor ds. Dydaktycznych i Studenckich**